

בתולה, ויטען את "טענת הבתולים" בבית דין. ולא יתקרב כעסו בשהייה עד ליום אחר שיושב בו בית הדין.

וכך יצא הקול שמצאה בעולה ולא בתולה, ויתכן שמחמת פרסום הדבר, יבואו עדים שיעידו שנבעלה לאדם אחר בזמן האירוסין, ויתברר הדבר בעדים.⁽²⁾

ב. עזרא תיקן שיהיה מושב בית דין בכל העיירות בימי שני וחמישי. לפני תקנת עזרא לא היה יום קבוע למושב בית דין.

ג. בעל שכנס את אשתו בחזקת בתולה ונמצאת בעולה, יש לו לחשוש שמא היא נבעלה לאדם אחר בין שעת האירוסין לשעת הנישואין [כי בזמנם לא היו האירוסין סמוכים לנישואין, אלא היתה הארוסה, שהיא אשת איש לכל דבריה, נשאת בבית אביה עד שעת הנישואין]. ואם נבעלה לאיש אחר בהיותה ארוסה לו, הרי היא נאסרת עליו, כדין אשת איש שזינתה תחת בעלה –

אם הבעל הוא כהן, היא נאסרת עליו בין אם נבעלה ברצון ובין אם באונס. ואילו אם הבעל הוא ישראל, היא נאסרת עליו רק אם היא נבעלה לאדם אחר מרצונה.

ד. לפי הטעם הזה, היתה הבתולה יכולה

הנישואין, לאחר שיגלה בעלה שהיא אינה בתולה, הוא יגיע לבית דין, ויטען טענת בתולים בעוד רוחו סוערת עליו. ולא תסתמך האשה על כך שהיא תצליח לשכנעו להשאירה אצלו על אף שהיא נבעלה לאדם אחר תחתיו.⁽¹⁾

מתניתין:

תקנו חכמים זמן לנישואין של בתולה, שיהיה ביום רביעי, ושל אלמנה, שיהיה ביום חמישי.

המשנה שלפנינו מבארת רק את הטעם לקביעת הזמן של יום רביעי לנישואי בתולה, ואילו הטעם של קביעת הזמן של יום חמישי לנישואי אלמנה, יבואר בגמרא.

א. יש שלשה טעמים לתקנת חכמים שבתולה תנשא דוקא ביום רביעי, הטעם העיקרי מתבאר במשנה, ושני טעמים נוספים מתבארים בגמרא.

הטעם העיקרי לתקנת חכמים לקבוע את יום רביעי כיום הנישואין לבתולה, הוא – כדי שאם ימצאנה בעלה שאינה בתולה, הוא ישכים למחרת בבוקר, ביום חמישי, לבית דין, שהוא יום המושב של בית דין, בעודנו כועס על שמצאה בעולה ולא

1. חתם סופר

2. ביאור זה הוא לדברי רש"י.

ולדבריו, אין האשה נאסרת על ידי טענתו של הבעל בבית דין שכנסה בחזקת בתולה ומצאה בעולה, שהרי הדבר בגדר "ספק ספיקא". כי יתכן שנבעלה עוד לפני האירוסין, וגם אם

נבעלה בהיותה ארוסה, יתכן שנבעלה באונס ולא ברצון. ולכן, עיקר התקנה היה שייגיע הדבר לבירור בפני בית דין על ידי כעסו של הבעל, שיבוא לבית דין לטעון שמצאה בעולה, ואז יכול הפרסום לגרום לעדים שראו את זנותה לבוא לבית דין. אך אם לא יבואו עדים היא תהיה מותרת לו.